

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 02.VII.2008
C(2008)3158 final

Subiect: **Ajutor de stat N 103/2008 – România**
                         Dezvoltarea regională prin investiții directe

Stimate domn ministru,

1. PROCEDURĂ

- (1) Prin notificarea electronică din 25 februarie 2008, înregistrată de Comisie în aceeași zi (SANI 983), autoritățile române au notificat schema privind dezvoltarea regională prin stimularea directă a proiectelor mari de investiții.
- (2) Prin scrisoarea din 23 aprilie 2008 (D/51635), Comisia a solicitat informații suplimentare dat fiind că notificarea a fost considerată incompletă. Autoritățile române au furnizat aceste informații în scrisoarea din data de 20 mai 2008 (A/9317).

2. DESCRIEREA MĂSURII DE AJUTOR

2.1. Obiectivul schemei de ajutor

- (3) Măsura are ca obiectiv promovarea dezvoltării regionale în zonele asistate din România în conformitate cu Decizia Comisiei din 24 ianuarie 2007 privind harta ajutorului național regional pentru România¹ oferind posibilitatea realizării de proiecte mari de investiții în sensul secțiunii 4.3 din Liniile directoare privind ajutoarele de stat regionale².

---

¹ Ajutor de stat N 2/2007 – România „Harta ajutorului regional 2007-2013”, JO C 73, 30.3.2007.

² Liniile directoare privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2007-2013, JO C 54, 4.3.2006.

Domnul Lazăr COMĂNESCU
Ministru al Afacerilor Externe
Aleea Alexandru 31
RO - 011822-BUCUREȘTI

2.2. Temei juridic și autoritatea responsabilă

(4) Temeiul juridic al schemei este:

- Proiectul de Hotărâre de Guvern privind dezvoltarea regională prin stimularea investițiilor.

(5) Schema va fi gestionată de către Ministerul Economiei și Finanțelor.

2.3. Sfera geografică și sectorială a schemei

- (6) Măsura notificată se aplică întregului teritoriu al României, țară eligibilă pentru ajutor regional în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (a) din Tratatul CE în conformitate cu Harta ajutorului regional 2007-2013 aprobată pentru România³.
- (7) Schema acordă ajutoare tuturor sectoarelor din economie, cu excepția producerii produselor menționate în anexa I la Tratatul CE și cu excepția pescuitului, siderurgiei, construcțiilor navale, transportului, fibrelor sintetice și industriei cărbunelui. Schema se va aplica prelucrării și comercializării produselor agricole, dar numai în condițiile prevăzute în *Orientările comunitare privind ajutoarele de stat în sectorul agricol și forestier*⁴.

2.4. Natura și forma ajutorului

- (8) Ajutorul se va acorda sub formă de finanțări nerambursabile directe pentru proiectele de investiții inițiale.

2.5. Proiectele mari de investiții

- (9) Ajutorul regional se acordă pentru investițiile inițiale, investiția inițială referindu-se la: crearea unei unități noi, extinderea unei unități existente, diversificarea producției unei unități prin crearea unor produse noi și suplimentare sau o schimbare fundamentală în procesul global de producție al unei unități existente. Investițiile de înlocuire sunt excluse.
- (10) De asemenea, poate fi considerată investiție inițială achiziționarea de active legate direct de o unitate care a fost închisă sau ar fi fost închisă dacă nu ar fi fost cumpărată, cu excepția cazului în care activele aparțin unei întreprinderi în dificultate.
- (11) Investiția inițială trebuie să aibă un cost total mai mare decât echivalentul în lei a 100 milioane EUR, iar costurile totale eligibile depășesc echivalentul în lei a 50 de milioane EUR⁵ și trebuie să creeze cel puțin 500 de locuri de muncă noi⁶.

---

³ A se vedea nota de subsol 1.

⁴ JO C 319, 27 decembrie 2006, p.1.

⁵ Echivalentul în lei a 50 de milioane EUR trebuie calculat la prețurile și cursul de schimb în vigoare la data acordării ajutorului sau, în cazul proiectelor mari de investiții care necesită o notificare individuală, la prețurile și cursul de schimb în vigoare la data notificării.

- (12) Un proiect mare de investiții va fi considerat un proiect unic de investiții atunci când investiția inițială este realizată, în cursul unei perioade de trei ani, de către una sau mai multe întreprinderi și constă în active imobilizate combinate într-un mod indivizibil din punct de vedere economic.

2.6. Beneficiarii

- (13) Accesul la schemă se limitează la întreprinderile mari, astfel cum sunt definite în Legea nr. 346/2004⁷ și Regulamentul (CE) nr. 364/2004 al Comisiei Europene⁸. Pentru a fi eligibilă să beneficieze de ajutor în temeiul schemei, o întreprindere mare trebuie să realizeze în România o investiție inițială, conform definiției din secțiunea 2.5 a prezentei decizii.
- (14) Numărul total al beneficiarilor este estimat la 20.
- (15) Schema nu se aplică întreprinderilor care sunt considerate a fi în dificultate în sensul Liniilor directe comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea firmelor aflate în dificultate⁹. De asemenea, schema nu se aplică în cazul întreprinderilor care beneficiază încă de un ajutor anterior ilegal, care a fost declarat incompatibil printr-o decizie a Comisiei, atâta timp cât beneficiarii respectivi nu au rambursat sau plătit într-un cont blocat valoarea totală a ajutorului ilegal și incompatibil, precum și dobânda de recuperare aferentă.

2.7. Cheltuieli eligibile

- (16) Costurile eligibile se calculează fie pe baza costurilor investițiilor în active corporale și necorporale rezultate din proiectul de investiție inițială, fie pe baza costurilor salariale pentru noile locuri de muncă direct create, luându-se în considerare valoarea cea mai ridicată a costurilor eligibile.

2.7.1 Ajutoare calculate pe baza costurilor obișnuite cu investițiile

- (17) Toate activele achiziționate trebuie să fie noi, cu excepția cazului în care beneficiarul achiziționează activele de la o unitate existentă.
- (18) În cazul achiziționării unei unități sau a unor active direct legate de o unitate, se iau în considerare numai costurile de cumpărare a activelor de la terți, cu condiția ca tranzacția să se efectueze în condițiile pieței.

---

⁶ Proiectele de investiții ale căror costuri totale depășesc 30 milioane EUR și care creează cel puțin 300 de noi locuri de muncă sunt eligibile pentru ajutor regional în temeiul schemei exceptate XR 182/2007 publicată în JO C 106, 26.4.2008.

⁷ Legea 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii.

⁸ Regulamentul (CE) nr. 364/2004 al Comisiei Europene din 25 februarie 2004 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 70/2001 privind extinderea sferei de aplicare a acestuia la ajutoarele pentru cercetare și dezvoltare, JO L 63, 28.2.2004, p. 22-29.

⁹ JO C 244, 1.10.2004.

- (19) Costurile aferente investițiilor în active corporale cuprind costurile legate de achiziționarea de terenuri, clădiri și echipamente.
- (20) Costurile corelate cu achiziționarea unor active corporale, altele decât terenuri și clădiri, prin intermediul unei operațiuni de leasing, pot fi considerate eligibile doar în situația în care îmbracă forma leasingului financiar și conțin mențiunea cu privire la obligația beneficiarului de a achiziționa activele la expirarea termenului contractului de leasing. În cazul achiziționării în sistem de leasing a terenurilor sau clădirilor, contractul de leasing trebuie să își continue valabilitatea pentru cel puțin cinci ani după data prevăzută pentru finalizarea proiectului de investiții.
- (21) Sunt considerate costuri eligibile achizițiile de active necorporale (achiziționarea de brevete, licențe, know-how și cunoștințe tehnice ne brevetate), fără a depăși 50% din totalul cheltuielilor de investiție eligibile ale proiectului de investiție. Mai mult, activele necorporale achiziționate trebuie exploatate exclusiv în unitatea care beneficiază de ajutor, trebuie să reprezinte elemente de activ amortizabile, trebuie să fie achiziționate de la un terț în condițiile pieței și trebuie să figureze în activele firmei și să rămână în patrimoniul unității beneficiare de ajutor pentru o perioadă de cel puțin cinci ani.

2.7.2 Ajutoare calculate pe baza costurilor salariale

- (22) Costurile eligibile care se iau în considerare sunt cele legate de salariul brut (anterior impozitării) și contribuțiile la asigurările sociale obligatorii ale personalului nou-angajat, calculate pe o perioadă de doi ani.
- (23) Prin crearea de locuri de muncă se înțelege creșterea netă a numărului de salariați angajați direct în unitatea care beneficiază de ajutor regional în raport cu media celor 12 luni precedente. Locurile de muncă pierdute în cursul acestei perioade de 12 luni trebuie deduse din numărul aparent de locuri de muncă create în cursul aceleiași perioade.

2.8. Valoarea și intensitatea ajutorului

- (24) Valoarea ajutorului se calculează ca procent din costurile eligibile, calcul care are la bază fie costurile prevăzute și eligibile aferente investiției, fie costurile salariale.
- (25) Conform Hărții ajutorului regional 2007-2013 pentru România, intensitatea maximă a ajutorului pentru investiția inițială este de 50% pentru toate regiunile, cu excepția regiunii București-Ilfov unde plafonul ajutorului este de 40%¹⁰.
- (26) Cu toate acestea, în conformitate cu punctul 67 din Liniile directoare privind ajutoarele de stat regionale, suma admisibilă ca ajutor de stat pentru un proiect mare de investiții se calculează conform formulei:

---

¹⁰ Intensitatea ajutorului în echivalent sumă nerambursabilă brută este valoarea actualizată a ajutorului exprimată ca procent din valoarea actualizată a costurilor eligibile ale investiției.

$A = R \times (50 + 0,50 \times B + 0,34 \times C)$, unde:

- A reprezintă suma maximă a ajutorului de stat;
- R reprezintă plafonul ajutorului neajustat prevăzut în Harta regională a ajutoarelor pentru 2007-2013;
- B reprezintă cheltuielile eligibile între echivalentul în lei a 50 milioane EUR și echivalentul în lei a 100 milioane EUR;
- C reprezintă cheltuielile eligibile peste echivalentul în lei a 100 milioane EUR.

2.9. Obligația notificării individuale, mecanismul de transparență și monitorizarea

- (27) Autoritățile române trebuie să notifice individual Comisiei toate ajutoarele care se vor acorda proiectelor de investiții în cazul în care depășesc valoarea maximă permisă a ajutorului calculat pe baza formulei de mai sus, altfel spus toate ajutoarele care depășesc 37,5 milioane EUR sau 30 milioane EUR pentru o investiție cu cheltuieli eligibile în valoare de 100 milioane EUR, realizată într-o regiune asistată, cu un plafon regional de 50% sau 40%. Ajutorul va fi notificat individual Comisiei în termen de 60 de zile lucrătoare de la data la care Ministerul Economiei și Finanțelor a emis „Acordul de principiu de finanțare”. Ajutoarele nu se acordă decât după adoptarea deciziei Comisiei de aprobare a ajutorului.
- (28) Cu toate acestea, în cazul în care nu se depășesc plafoanele, iar ajutorul este acordat pentru proiecte mari de investiții care nu trebuie notificat, autoritățile române vor furniza Comisiei, în termen de 20 de zile lucrătoare de la data acordării ajutorului de către autoritatea competentă, informațiile solicitate în formularul standard prevăzut în anexa III la Liniile directe privind ajutoarele de stat regionale.
- (29) Ministerul Economiei și Finanțelor va păstra dosare detaliate referitoare la ajutoarele acordate pentru toate proiectele mari de investiții în cadrul schemei, pentru a stabili dacă s-a respectat intensitatea maximă admisă a ajutorului, precum și celelalte criterii din Liniile directe privind ajutoarele de stat regionale. Aceste dosare trebuie păstrate timp de 10 ani de la data acordării ajutorului.

2.10. Mecanismul de acordare a ajutorului

- (30) Autoritatea responsabilă va acorda întreprinderilor selecționate ajutoare în limita bugetului alocat schemei, în funcție de data și numărul de înregistrare a cererii. Autoritățile vor verifica respectarea tuturor criteriilor stabilite conform schemei.

2.11. Contribuția proprie și necesitatea ajutorului

- (31) Beneficiarii trebuie să asigure un aport de cel puțin 25% din costurile eligibile ale proiectului de investiții, sub o formă care să nu facă obiectul niciunui alt ajutor public, inclusiv ajutorul *de minimis*.

- (32) Beneficiarii trebuie să obțină un „Acord de principiu de finanțare” înainte de a începe lucrările¹¹ în cadrul proiectului. Prin urmare, beneficiarii trebuie să depună o cerere pentru ajutor la Ministerul Economiei și Finanțelor înaintea începerii lucrărilor, astfel încât acesta din urmă să poată confirma, în scris, sub rezerva unor verificări mai detaliate, că proiectul îndeplinește în principiu condițiile de eligibilitate stabilite în cadrul schemei.
- (33) În cazul în care ajutorul care face obiectul unei notificări individuale și aprobării de către Comisie, confirmarea eligibilității trebuie să se realizeze în funcție de decizia Comisiei de aprobare a ajutorului.

2.12. Menținerea investiției și a locurilor de muncă nou create

- (34) Investiția trebuie menținută în regiunea în cauză pe o perioadă de cel puțin 5 ani de la finalizarea investiției. Cu toate acestea, înlocuirea activelor poate fi acceptată în cazul în care se referă la active care s-au uzat moral în această perioadă de 5 ani, datorită schimbărilor tehnologice rapide, cu condiția ca activitatea economică să fie menținută în regiunea respectivă pe perioada minimă.
- (35) În cazul în care ajutorul este calculat pe baza costurilor salariale, locurile de muncă trebuie să fie ocupate în termen de 3 ani de la finalizarea lucrărilor. Toate locurile de muncă nou create ca urmare a investiției trebuie menținute în regiunea în cauză pe o perioadă de 5 ani de la data la care au fost ocupate pentru prima dată.

2.13. Norme privind cumularea ajutoarelor

- (36) Schema prevede posibilitatea cumulării ajutorului acordat în temeiul acestei scheme cu ajutorul obținut din alte surse cu condiția ca valoarea totală a ajutorului să nu depășească plafonul aplicabil de intensitate a ajutorului, calculat pe baza acestei scheme. Aceasta se va asigura prin introducerea unui sistem de verificare *ex-post* a proiectului finanțat.
- (37) Ajutoarele regionale acordate în temeiul acestei scheme nu se pot cumula cu ajutoare *de minimis* privind aceleași cheltuieli eligibile pentru a eluda intensitățile maxime ale ajutorului stabilite în temeiul prezentei scheme.

2.14. Durata și bugetul schemei

- (38) Schema va funcționa, de la data aprobării de către Comisie, până în 2012. Bugetul total estimat este de 2 070 milioane lei (echivalentul a 575 milioane EUR).

---

¹¹ „Începerea lucrărilor” înseamnă fie începerea lucrărilor de construcție, fie prima comandă fermă de echipamente, excluzând studiile preliminare de fezabilitate.

3. EVALUARE

3.1. Caracterul de ajutor de stat al schemei

- (39) În temeiul schemei, ajutorul se acordă de către autoritățile publice prin resurse ale statului, în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE.
- (40) Dat fiind că ajutorul se va acorda unui număr limitat de întreprinderi, în principal marilor întreprinderi care realizează o investiție de cel puțin 100 milioane EUR, cu costuri eligibile de cel puțin 50 milioane EUR și care creează cel puțin 500 de noi locuri de muncă, se consideră că măsura este selectivă.
- (41) Prin acordarea unei finanțări nerambursabile directe, schema reduce cheltuielile întreprinderilor care efectuează o investiție inițială mare în România.
- (42) Așadar, măsura conferă un avantaj acestor întreprinderi, avantaj care poate denatura sau poate amenința să denatureze concurența.
- (43) Dat fiind că schema se aplică sectoarelor și întreprinderilor care participă la schimburile comerciale între state membre, există riscul ca ajutorul să afecteze schimburile comerciale.
- (44) În consecință, măsura de ajutor propusă constituie ajutor în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE.

3.2. Legalitatea măsurii de ajutor

- (45) Autoritățile române au respectat obligația prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE, notificând proiectul de lege înainte ca acesta să producă efecte. Comisia ia act de faptul că schema va intra în vigoare numai după primirea aprobării din partea Comisiei.

3.3. Compatibilitatea măsurii de ajutor

- (46) Întrucât s-a stabilit că schema notificată implică un ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE, este necesar să se verifice dacă schema ar putea fi compatibilă cu piața comună.
- (47) Comisia a analizat măsura de ajutor propusă în baza Liniilor directoare privind ajutoarele regionale și a secțiunii 4.3 în special, dat fiind că schema se aplică exclusiv proiectelor ale căror costuri eligibile depășesc 50 milioane EUR. În urma evaluării se impun următoarele observații:

- măsura definește proiectele mari de investiții conform condițiilor prevăzute la punctul 60 din Liniile directe privind ajutorul regional de stat, întrucât numai proiectele ale căror costuri eligibile depășesc 50 milioane EUR fac obiectul măsurii. De asemenea, un proiect mare de investiții va fi considerat ca un proiect unic de investiții atunci când investiția inițială este realizată, în cursul unei perioade de trei ani, de către una sau mai multe întreprinderi și constă în active imobilizate combinate într-un mod indivizibil din punct de vedere economic;
- măsura se limitează, prin sfera geografică și sectorială, la ansamblul teritoriului României, care este eligibil pentru ajutor regional în temeiul articolului 83 alineatul (3) litera (a) din Tratatul CE, în conformitate cu Harta ajutorului regional 2007-2013 pentru România, și la sectoarele care intră în sfera de aplicare a Liniilor directe privind ajutoarele de stat regionale, conform secțiunii 2;
- conform condiției prevăzute la punctul 9 din Liniile directe privind ajutorul regional de stat, firmele în dificultate nu sunt eligibile pentru finanțări nerambursabile în temeiul acestei măsuri;
- măsura nu se aplică în cazul întreprinderilor care beneficiază încă de un ajutor anterior ilegal, care a fost declarat incompatibil printr-o decizie a Comisiei, atâta timp cât beneficiarul respectiv nu a rambursat sau plătit într-un cont blocat valoarea totală a ajutorului ilegal și incompatibil, precum și dobânda de recuperare aferentă;
- ajutorul va fi limitat la investiția inițială, conform definiției de la punctele 34 și 35 din Liniile directe privind ajutorul regional de stat. Investiția de înlocuire nu este eligibilă pentru ajutor regional;
- costurile eligibile, calculate fie pe baza costurilor cu investiția, fie pe baza costurilor salariale, intră în sfera de aplicare a Liniilor directe privind ajutorul regional de stat (secțiunea 4.2);
- intensitatea ajutorului și valoarea ajutorului se calculează în conformitate cu grila și formula prevăzute la punctul 67 din Liniile directe privind ajutorul regional de stat;
- în conformitate cu punctul 64 din Liniile directe privind ajutorul regional de stat, autoritățile române trebuie să notifice individual Comisiei toate ajutoarele care depășesc valoarea maximă permisă a ajutorului care poate fi acordat pentru o investiție cu cheltuieli eligibile în valoare de 100 milioane EUR, conform grilei și normelor stabilite la punctul 67 din Liniile directe privind ajutorul regional de stat. În cazul obligației individuale de notificare, ajutoarele nu se acordă decât după adoptarea deciziei Comisiei de aprobare a ajutorului.

- conform mecanismului de transparență și monitorizare prevăzut la punctele 65 și 66 din Liniile directe privind ajutorul regional de stat, autoritățile române vor furniza Comisiei, în termen de 20 de zile lucrătoare de la data acordării ajutorului, toate informațiile solicitate în formularul standard prevăzut în anexa III la Liniile directe privind ajutorul regional de stat. De asemenea, autoritățile române trebuie să păstreze dosare detaliate referitoare la ajutoarele acordate pentru toate proiectele mari de investiții timp de 10 ani de la data acordării ajutorului;
  - principiul necesității ajutorului, astfel cum este explicat la punctul 38 din Liniile directe privind ajutorul regional de stat, este respectat, deoarece beneficiarii trebuie să depună cererea de ajutor anterior începerii lucrărilor, iar autoritatea responsabilă trebuie să confirme în scris că, sub rezerva unor verificări mai detaliate, proiectul îndeplinește în principiu condițiile de eligibilitate stabilite prin prezenta schemă. În cazul în care lucrările încep înainte ca cele două condiții menționate anterior să fie întrunite, proiectul în ansamblu nu va fi eligibil pentru ajutor;
  - schema întrunește condiția prevăzută la punctul 39 din Liniile directe privind ajutorul regional de stat, dat fiind că beneficiarul trebuie să asigure o contribuție financiară de cel puțin 25% din costurile eligibile, sub o formă care să nu facă obiectul niciunui alt ajutor public;
  - conform punctului 40 din Liniile directe privind ajutorul regional de stat, ajutorul este condiționat de obligația de a menține investiția în regiunea în cauză pe o perioadă minimă de cinci ani. Mai mult, în cazul în care ajutorul este calculat pe baza costurilor salariale, locurile de muncă trebuie ocupate în termen de 3 ani de la finalizarea lucrărilor și trebuie menținute în regiunea în cauză pentru o perioadă de cinci ani de la data la care locul de muncă a fost ocupat pentru prima dată;
  - normele privind cumularea ajutorului, astfel cum sunt definite în secțiunea 4.4 din Liniile directe privind ajutorul regional de stat, sunt respectate. Prin introducerea unui sistem de verificare *ex-post* a proiectului mare de investiții care beneficiază de finanțare, autoritățile române vor asigura că valoarea totală a ajutorului nu depășește plafonul aplicabil ajutorului, calculat pe baza acestei scheme în cazul în care ajutorul pentru investiții regionale este cumulat cu ajutoare din alte surse;
  - în conformitate cu punctul 108 din Liniile directe privind ajutorul regional de stat, proiectele pentru care s-au efectuat cheltuieli anterior datei de publicare a schemei nu vor fi eligibile pentru ajutor regional în temeiul schemei notificate;
  - durata schemei este conformă cu durata prevăzută în harta regională. Schema notificată va expira la 31 decembrie 2012.
- (48) Având în vedere cele menționate anterior, Comisia consideră că schema de ajutor notificată este compatibilă cu piața comună în conformitate cu articolul 87 alineatul (3) litera (a) din Tratatul CE.

4. DECIZIE

- (49) În consecință, Comisia a decis că schema este compatibilă cu Tratatul CE.
- (50) Comisia reamintește autorităților române că trebuie respectate condițiile de raportare prevăzute în Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE.
- (51) De asemenea, Comisia reamintește autorităților române că orice intenție de modificare a acestei scheme de ajutor trebuie notificată Comisiei.

În cazul în care această scrisoare conține informații confidențiale care nu trebuie divulgate unor părți terțe, vă rugăm să informați Comisia cu privire la aceasta în termen de cincisprezece zile lucrătoare de la data primirii acestei scrisori. În cazul în care Comisia nu primește o cerere motivată înainte de acest termen, se consideră că sunteți de acord ca textul integral al scrisorii să fie comunicat unor părți terțe și să fie publicat în versiunea lingvistică autentică pe site-ul internet: http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/index.htm. Cererea dumneavoastră trebuie trimisă prin scrisoare recomandată sau prin fax la:

Commission européenne
Direction générale de la concurrence
Greffé des Aides d'État
B-1049 Brussels
Nr. Fax 32 2 296 12 42

Cu deosebit respect,

Pentru Comisie,

Neelie KROES
Membru al Comisiei